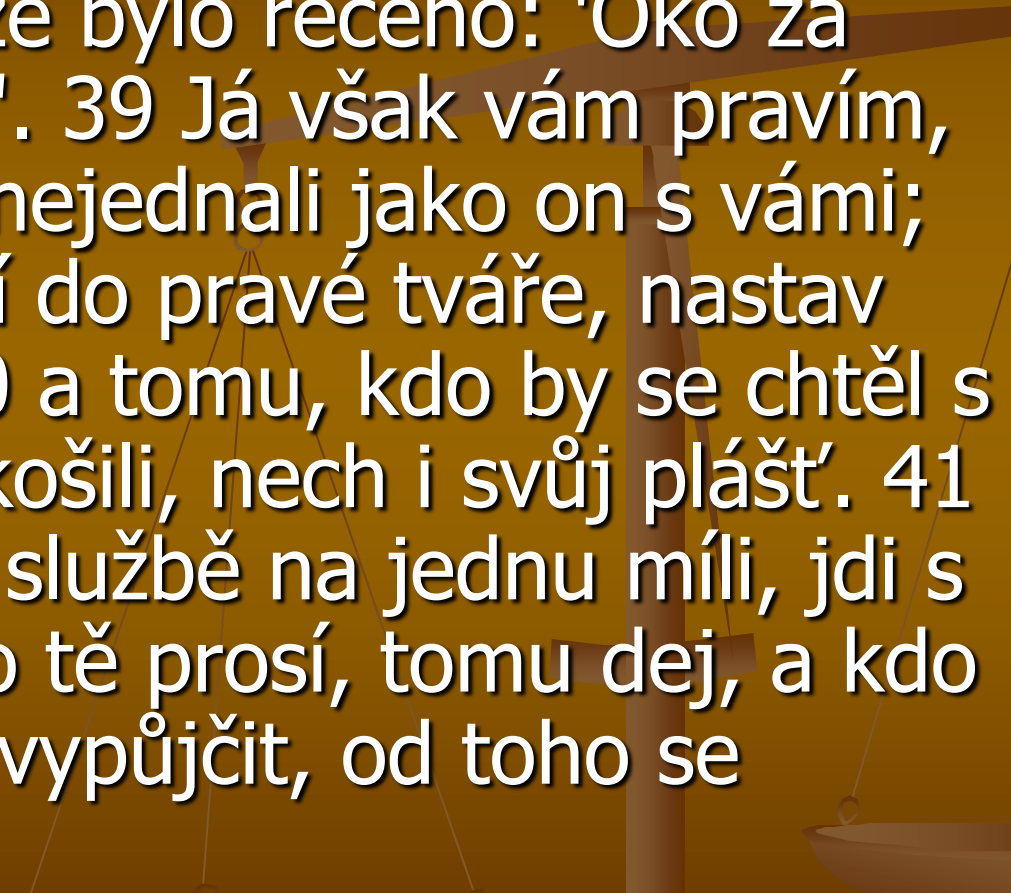

Pátá antiteze (Mt 5,38-42)

5,38 Slyšeli jste, že bylo řečeno: 'Oko za oko, zub za zub'. 39 Já však vám pravím, abyste se zlým nejednali jako on s vámi; ale kdo tě uhodí do pravé tváře, nastav mu i druhou; 40 a tomu, kdo by se chtěl s tebou soudit o košili, nech i svůj plášť. 41 Kdo tě donutí k službě na jednu míli, jdi s ním dvě. 42 Kdo tě prosí, tomu dej, a kdo si chce od tebe vypůjčit, od toho se neodvracej.

Tento učební materiál vznikl v rámci projektu *Inovace studijního programu Pastorační a sociální práce ETF UK (CZ.2.17/3.1.00/33279)* spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu, státního rozpočtu České republiky a rozpočtu hlavního města Prahy.

Evropský sociální fond – Operační program Praha Adaptability
Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti

Kontext

- Vzdálený: viz struktura Mt a funkce HK
- Blízký: řeč o spravedlnosti 5,17-20; antiteze o lásce k nepřátelům 5,43-48

V důsledku pak: učedníci solí země (5,13-14) a těmi, kdo stavějí dům na skále (7,24nn)

Struktura

- 5. antiteze staví do protikladu 2 vzorce jednání: striktní spravedlnost SZ x nové priority, obětující práva a činící disponibilním k potřebám druhých
- || Lk 6,29-30
- (1) SZ učení (38)
- (2) antitetický Ježíšův pohled (39a)
- (3) znázornění (39b-42)

Výklad

■ v. 38

Slyšeli jste, že bylo řečeno: 'Oko za oko, zub za zub'.

(Ex 21,24; Lv 24,10 atd.); lex talionis za Ježíšovy doby: finanční náhrada

■ v. 39

Já však vám pravím, abyste se zlým nejednali jako on s vámi; ale kdo tě uhodí do pravé tváře, nastav mu i druhou;

šokující protiklad; nestavět se proti „zlému“ (činům)

(a) neoplácením (Př 20,22; 24,9)

(b) vyhověním nepřiměřeným požadavkům, nebo prostě láskou

■ Ježíš sám příkladem (26,67-68; 27,30; 1Pt 2,23)

■ Ř 12,19.21; 2K 11,20; 1Sol 5,15

■ v. 40-41

a tomu, kdo by se chtěl s tebou soudit o košili, nech i svůj plášť. 41 Kdo tě donutí k službě na jednu míli, jdi s ním dvě.

soudní situace; srov. 1K 6,7

donutit: vojensky nést břemeno (27,32)

Tedy: odpověď daleko převyšující požadavek = etika Božího království je radikálně jiná než etika světa

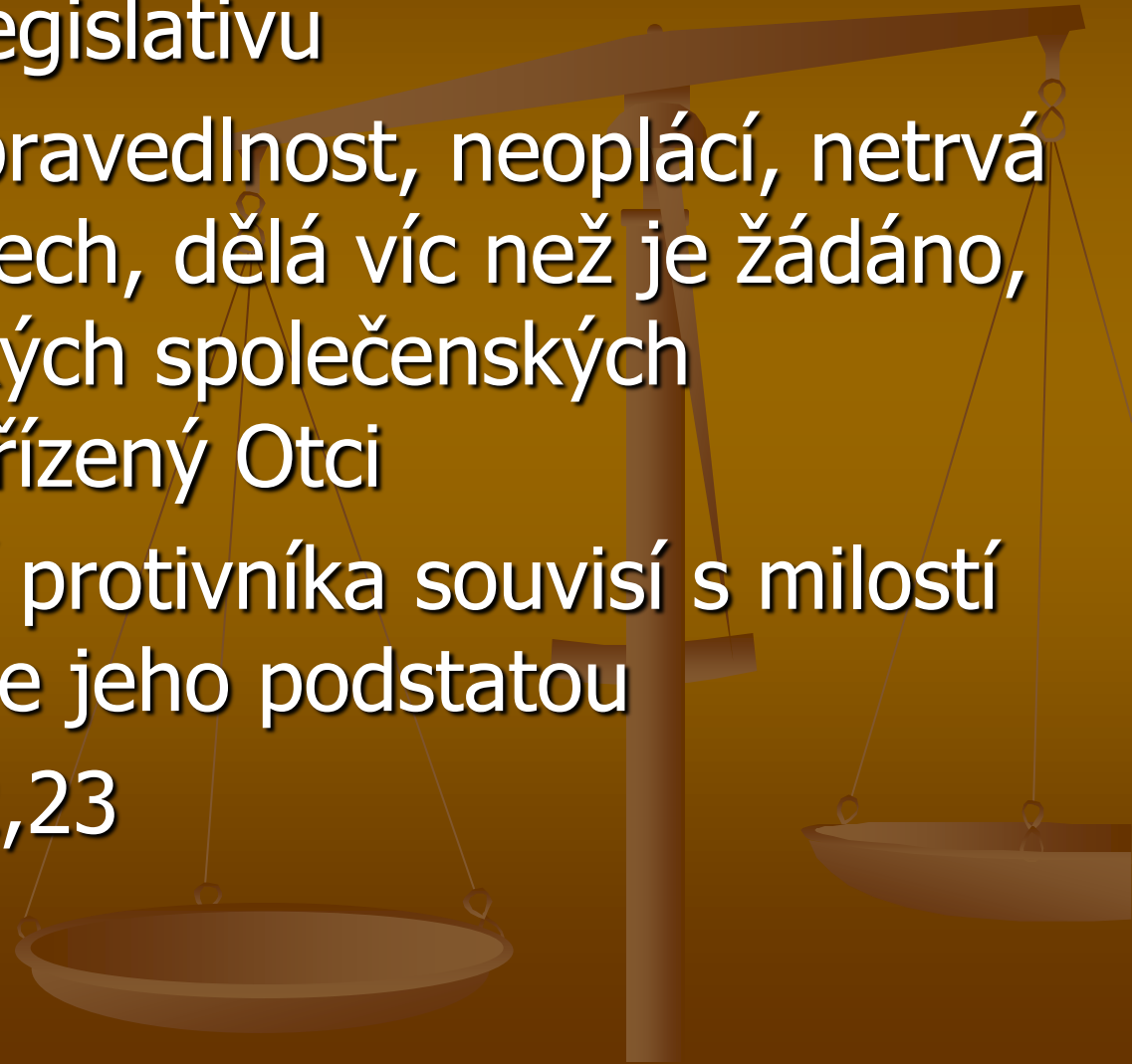
■ v. 42

Kdo tě prosí, tomu dej, a kdo si chce od tebe vypůjčit, od toho se neodvracej.

prodloužení na všechny ostatní případy (srov. Dt 15,7-8 || L 6,34-35 v souvislosti s láskou k nepřátelům, srov. Mt 5,43nn)

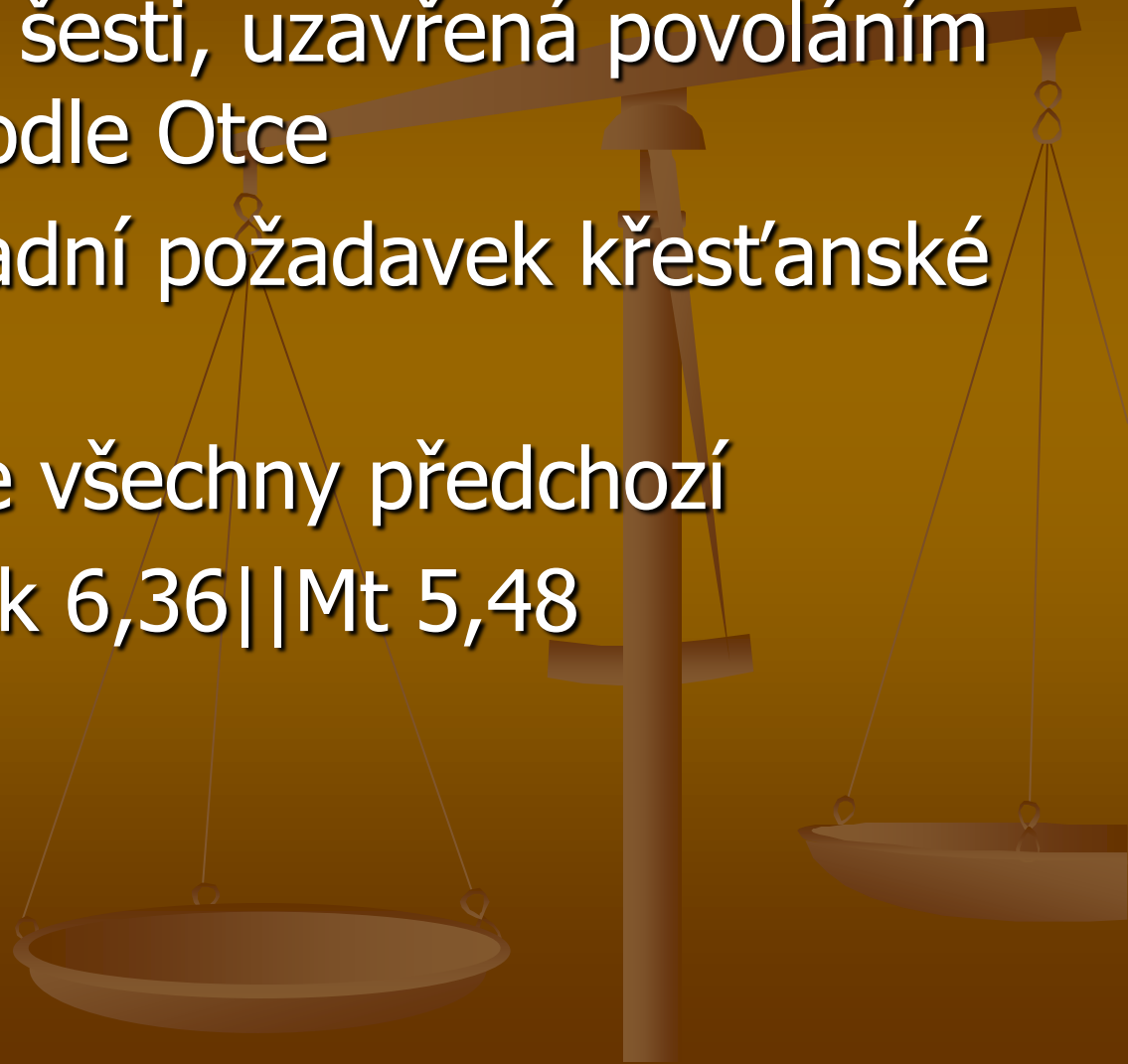
Závěr a aplikace

- Ježíšova etika Království určena nikoli společenské, ale osobní rovině; pro učedníky, nikoli pro státní legislativu
- Znaky: nežádá spravedlnost, neoplácí, netrvá na osobních právech, dělá víc než je žádáno, svobodný od nízkých společenských požadavků a podřízený Otci
- Prvek překvapení protivníka souvisí s milostí evangelia, která je jeho podstatou
- Lk 6,34-35; 1Pt 2,23

Šestá antiteze (Mt 5,43-48)

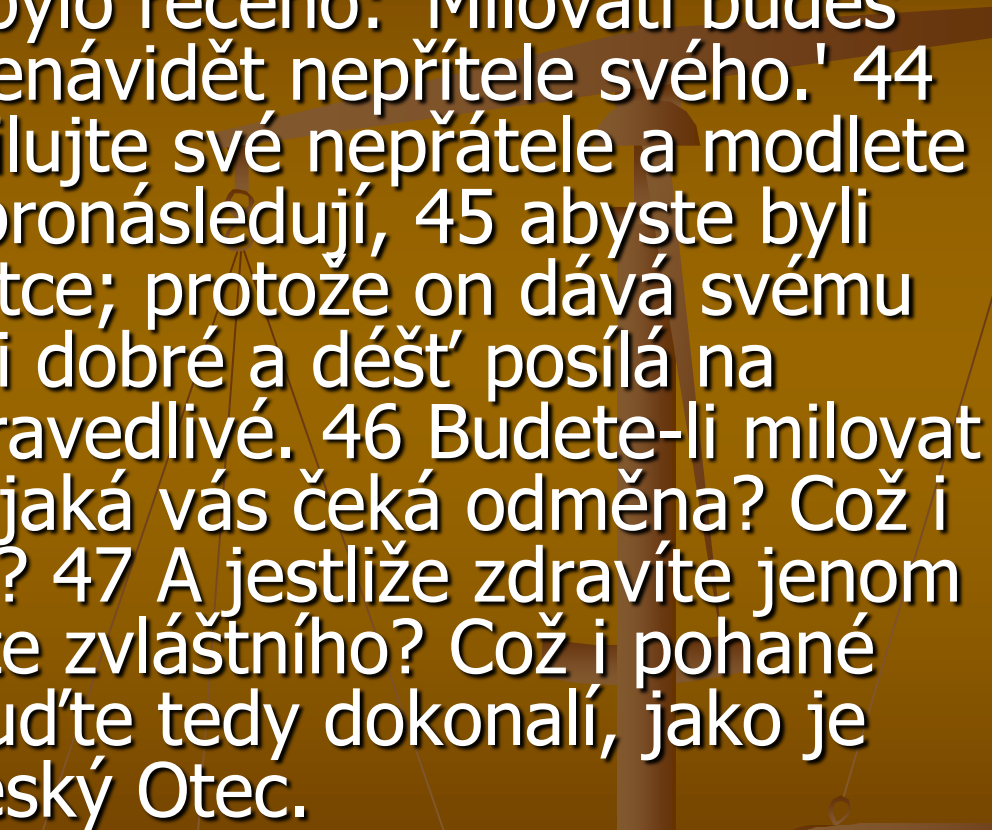
- Vrcholem všech šesti, uzavřená povoláním k dokonalosti podle Otce
- Láska jako základní požadavek křesťanské etiky
- Antiteze shrnuje všechny předchozí
- || Lk 6,27-28; Lk 6,36||Mt 5,48

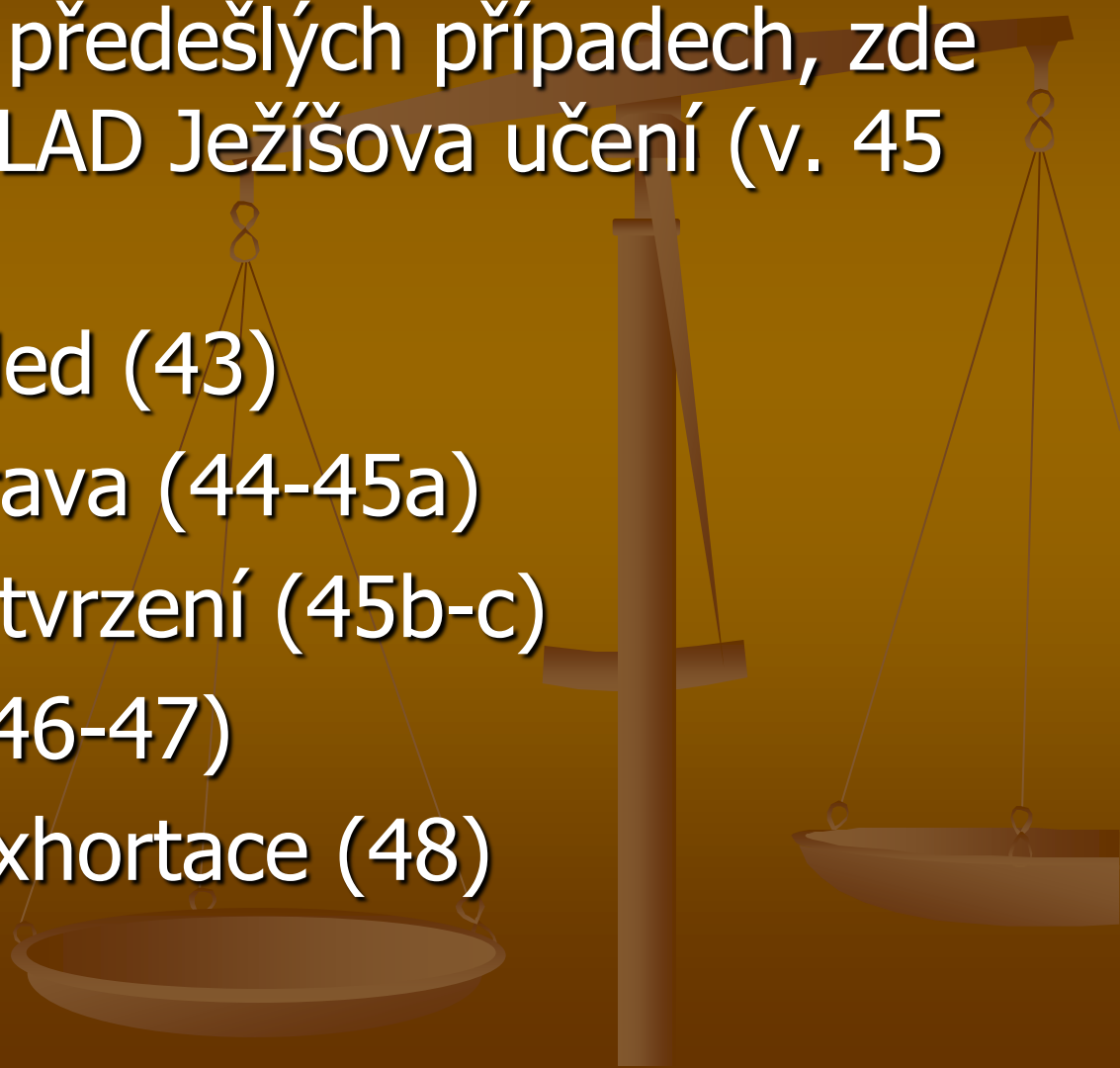
Text

5:43 Slyšeli jste, že bylo řečeno: 'Milovati budeš bližního svého a nenávidět nepřítele svého.' 44 Já však pravím: Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kdo vás pronásledují, 45 abyste byli syny nebeského Otce; protože on dává svému slunci svítit na zlé i dobré a déšť posílá na spravedlivé i nespravedlivé. 46 Budete-li milovat ty, kdo milují vás, jaká vás čeká odměna? Což i celníci nečiní totéž? 47 A jestliže zdravíte jenom své bratry, co činíte zvláštního? Což i pohané nečiní totéž? 48 Buďte tedy dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec.

Struktura

- Podobná jako v předešlých případech, zde navíc CÍL a ZÁKLAD Ježíšova učení (v. 45 a 48)
- (1) tradiční pohled (43)
- (2) Ježíšova oprava (44-45a)
- (3) 2 podpůrná tvrzení (45b-c)
- (4) 2 ilustrace (46-47)
- (5) závěrečná exhortace (48)

Výklad

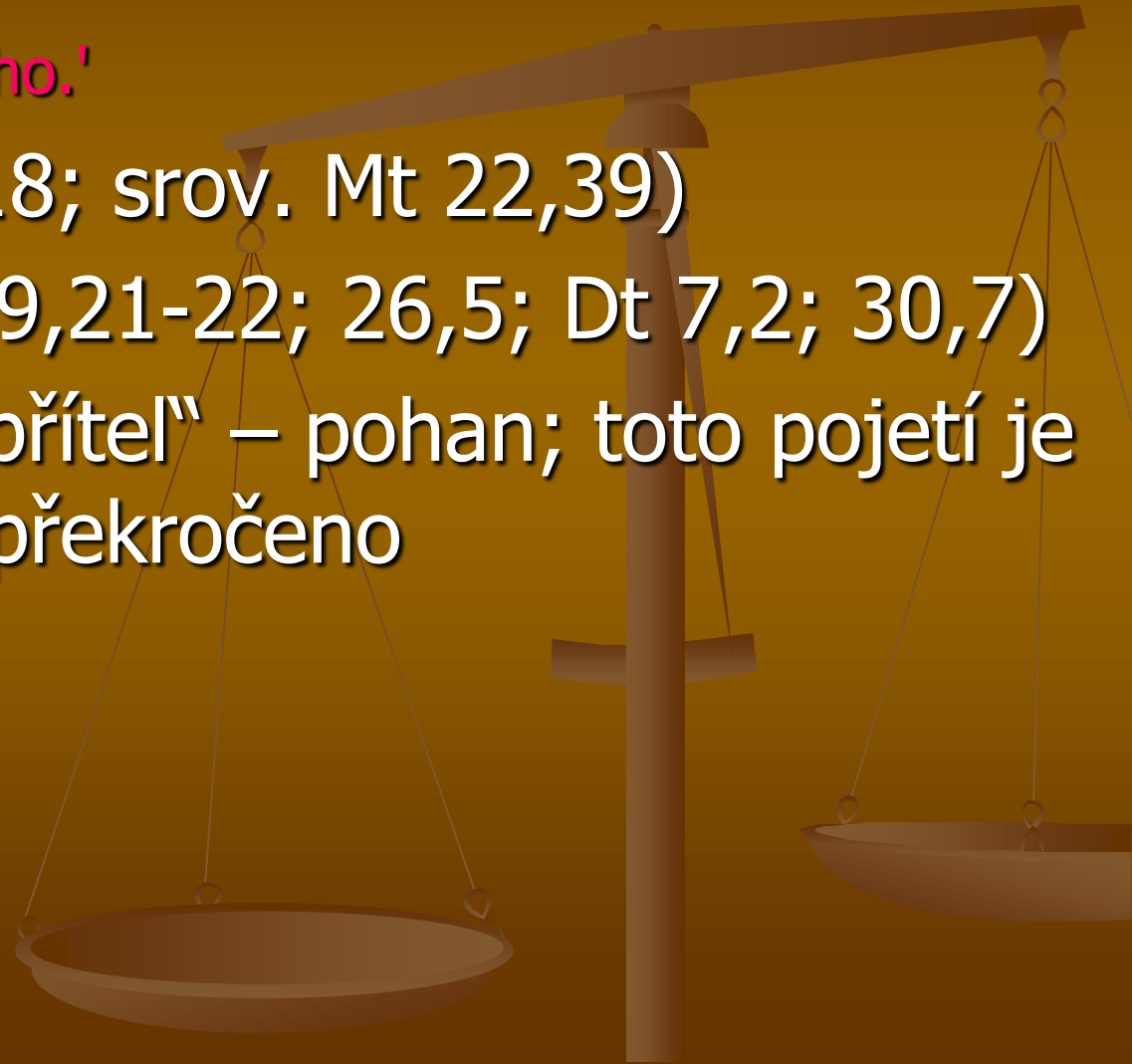
■ v.43

Slyšeli jste, že bylo řečeno: 'Milovati budeš bližního svého a nenávidět nepřítele svého.'

„milovat“ (Lv 19,18; srov. Mt 22,39)

„nenávidět“ (Ž 139,21-22; 26,5; Dt 7,2; 30,7)

„bližní“ – žid; „nepřítel“ – pohan; toto pojetí je ovšem v příběhu překročeno

■ v.44-45

Já však pravím: Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kdo vás pronásledují, abyste byli syny nebeského Otce; protože on dává svému slunci svítit na zlé i dobré a déšť posílá na spravedlivé i nespravedlivé.

šokující novost (nemá paralelu v židovství; snad Ex 23,4-5; Př 25,21)

láska k nepříteli: podstata identity Ježíšova učedníka (srov. „abyste byli...”)

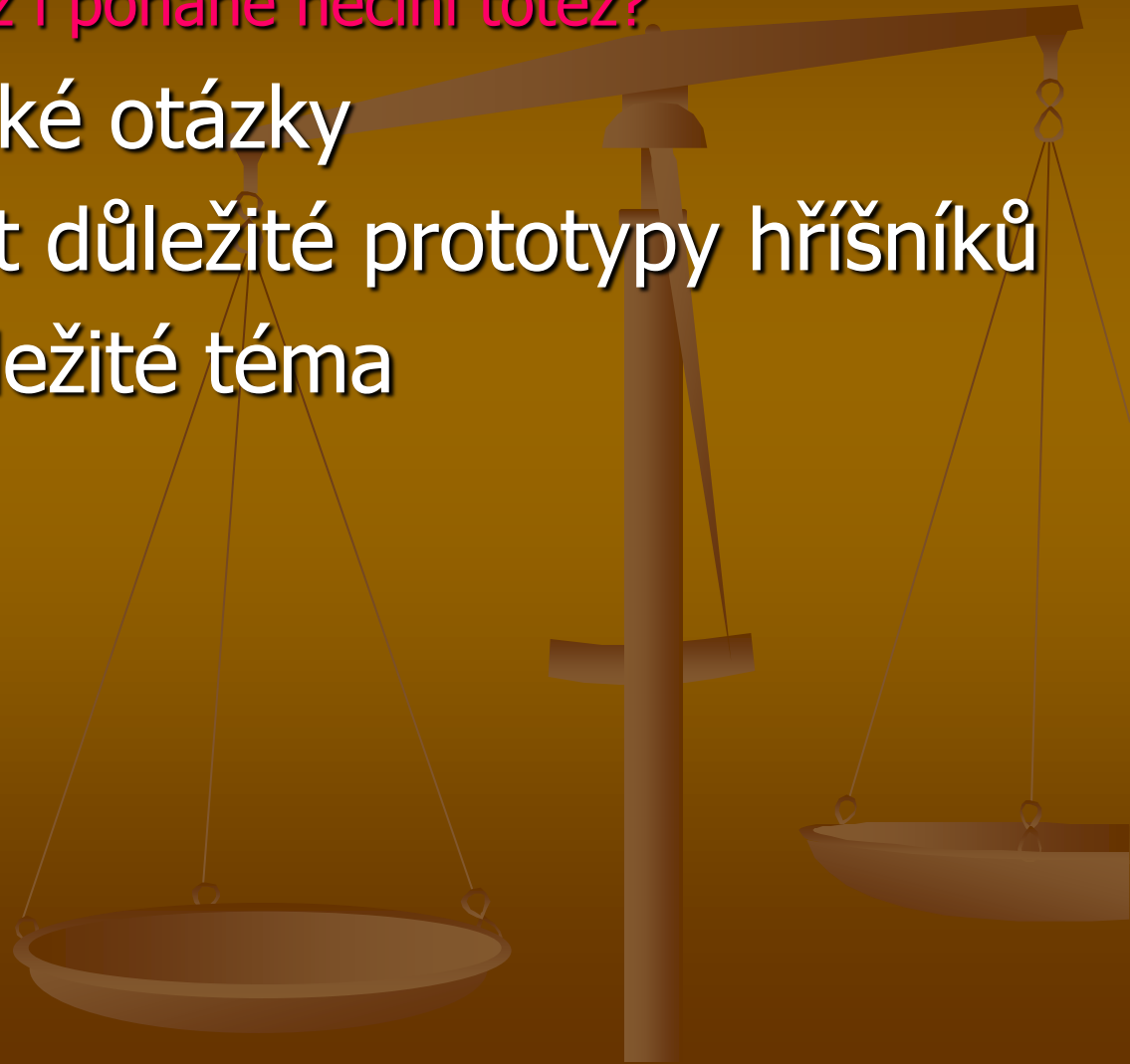
■ Děti Království mají odrážet charakter Otce (Ef 5,1); srov. Ř 12,14; 1K 4,12; 1Pt 3,9

■ Základem postoje je Boží příklad (slunce a déšť...)

■ v.46-47

Budete-li milovat ty, kdo milují vás, jaká vás čeká odměna?
Což i celníci nečiní totéž? A jestliže zdravíte jenom své bratry,
co činíte zvláštního? Což i pohané nečiní totéž?

- Ilustrativní rétorické otázky
- Pohan, celník v Mt důležité prototypy hříšníků
- Odměna, v Mt důležité téma

■ v. 48

Bud'te tedy dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec.

■ || Lk 6,36!

- „teleios“ logický závěr 6 antitezí; spravedlnost Království je víc než spravedlnost farizejů; jedná se o stav etické dokonalosti (např. Gn 17,1) a celistvosti (např. Lv 23,15.30); v NZ „totální, úplný“ (19,21; Ko 4,12; Jak 1,4)
- Lv 19,2: naplnění Zákona, Mt 5,48: naplnění Ježíšova zákona...
- Naplnění zákona skrze manifestaci neohraničené lásky
- Nebeský Otec: transcendence+imamence, láska+milost

Závěr a aplikace

- Láska není emoce, ale akt vůle pro dobro a užitek druhého
- V lásce neexistuje omezení; učedníci tak odrážejí Lásku Boží, která je Velkorysost
- Tato etika je jako světlo v temnotě

